

Naša Sloga izlazi svaki 16 dan mjesec i stoji s poštarijom za cijelu godinu 2 for. a za kmota 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmota 50 novč. Izvan carovino riše poštarija. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Nur. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se salju platjenc poštarine.

Nepodpisani se dopisi ne upotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via S. Francescu N.º 4, piano I.*

Godina VII.

U Trstu 16. Junija 1876.

Broj 12.

Pogled po svietu.

U Trstu 15. lipnja 1876.

Carigradski događaj, što smo ga zadnji put javili, bio je u prvi mah zabunio svu Europu tako, da nije nitko uprav znao ni česa se ima bojati, ni čemu nadati. Ali u ovo petnaest dana stvar se dobratno razjasnila i razbistrila.

Sad je očito, da je onaj događaj bio naručen najviše od Engleske, koja gleda zavistnim okom na Rusiju, pak je htjela, da na taj način razvrigne tro carski savez, iztrgne Rusiji iz ruku preuzeto vodstvo u istočnih stvarih, te ju porine natrag i osamoti. A od kraja se baš i mislilo, da joj je to pošlo za rukom, ali ruska umjerenost i prevejanost kao da joj je račune pokvarila. Jer se sad kaže pod izvjestno, da je trocarski savez krepel i jači nego ikada, da se Franceska i Talijanska nemare vezati s Engleskom proti ikomu, da se stvari na Istoku nisu ni najmanje promijenile tim, što sad carigradski Sultan nosi imo Murat V.; nego da treba ipak čekati, da se vidi, šta i kako će učiniti ti novi Turci, da poprave svoje novčano stanje, da umire ustale Kršćane, da se izvuku iz kala, u koje su zagazili, pak onda stopram da će biti opet vrijeme, govoriti s njimi po ruski. Na taj dakle način mi smo ondje, gdje smo bili pred berlinskim sastankom, samo što sad Engleska gleda s kraja, što se radi. A šta Turci?

Turci obećaju ustav, traže primirje, nude Kršćanom pomilovanje, ako se podadu i prodju ratovanju. A Kršćani? Kršćani neće ni da čuju ni o Turskoj, ni o Muratu, ni o državičkim spletak; nego odbivši sva traženja i sve ponude nastavljaju započeto djelo svojega oslobodjenja. Pak se eno u Bosnoj tuku neprestance s Turci te predobivaju, u Bugarskoj isto tako, a u Hercegovini se spremaju, da u Dužkoj dolini i po treći put dočekaju kako valja Muktar-Pašu, koji da misli opet voziti hranu u Nikšić. A što Srbija i Crnagora? One su pripravne, al se moraju uztrpiti, dokle im najbrže Rusija nenamigne, da udare. Tako bi eto reći, da stvari sad stoje, dokle jih koji nenadani događaj opet neporemeti.

Kod nas u Austriji ništa nova. Jedino što u Budim-Pešti sjedi i vieća ugarski parlamenat, zabrinut više nego ikada radi novčanog stanja, koje ju u Ugorskoj takvo, da nemože biti gore. Delegacije dokončane svoje poslovanje u subotu pred duhovskim blagdani, poslje što su se do mila jedna i druga izlanule naima na našu braću u Turskoj. Govori se da će Nj. Vel naš car pohoditi doskora Galiciju.

Ruski car Aleksandar nahodi se u Emsu u Njemačkoj, gdje ga je prošlih danah posietio prijatelj mu, car Vilmi. Čuje se, kad se bude vraćao u Rusku, da će proći kroz Beč, te se tu nazdraviti s našim carem. Franceska narodna skupština ukina zakon, kojim je bila zajemčena katoličkoj crkvi slobodna nauka u visokih školah. Govore, da egipatski podkralj gleda, da se izjavi nezavisnim od carigradskog Sultana.

Turci i njihova vjera.

(Dalje)

Kao što rekosmo, Jatreb bijaše bogato trgovačko mjesto; onud su prolazili nebrojeni *Karvani* (karovane) sa svakojakom robom. Karvani su na Istoku veće il manje čete ljudi, što na devah, konjih i oslih zajedno putuju po usijanih i nesigurnih pustarah istočnih.

Dočuv Muhamet, da je za putom velik karvan Korciševacah, ponaami ga sa tristotinaest svojih pravoviernikah dočekati i poručiti; što mu i podje sretno za rukom, te tako uz proroka postade biti; što mu i oplakati nevještika, barambašom hajdukah i razbojnikah. Ubiti bo i oplakati nevještika, ne samo što nije grieh po njegovoj nauci, nego dapače jest velika kap pred Bogom zasluga i štečevina. „Ključ od raja jest mač: kap krvi prolivena u ime Boga, jedna jedina vedra noć, prenočena pod oružjem, vriede više nego dva mjeseca pošta i molitve; tko pogine u boju, tomu su oprošteni svi griesi, a njegove rane mirišu (diše)

divnije od jantara i moška.“ Tako je eto Muhamed hodrio svoje žavedene sljedbenike na ubojstvo i otimanje. A baš mu nije ni trebalo trošiti bogzna koliko rieči, da jih na to napuli, jer su arapska plemena bila uvijek na glasu sa svoje lupežke i razbojničke čudi. Ako ista, valja reći to, da je Muhamed poznavao veoma dobro ljude sa njihove dobre i zle strane, kao takodjer da se je znao veoma viešto poslužiti njihovimi slabocami i kriepostmi u svoje sebične i griešne svrhe. Kad nebi bio tobože prorok, bio bi sigurno u drugih okolnostih najprebrisaniji diplomat iliti državnik, što ga je ikad sviet vidio. Što bi god oteo, od toga bi uzeo peti dio za sebe, a ostalo razdielio pojednako medju one, koji bi se snjim borili, i medju njihove sirote i udovice. Tom prigodom pade četrnaest njegovih drugovah, i to bijahu prvi svetei i mučenici Izlama, što se imao razploditi sabljom i nožem. Po drugi i po treći put za tim srazi se s Koreiševci, koji su htjeli da mu se osvete za učinjeni im škodu i sramotu; ali treći mu se put sreća iznevjerila, jer su ga potukli tako, da je morao pobjeći glavom bez obzira. Usljed tog poraza mnogi bijahu počeli sumnjiti o njegovom prorečtvu i božjem poslanstvu te se malo po malo vući natrag; jer su velili, kad bi bio Bog s njim, da nebi bio potučen, a njih da rebi bilo ostalo onoliko ne samo bez pliena nego i bez glave, kao što jest. Nego Muhamed slaže, da mu se prikazao angeo Gabriel te prišapnuo i rekao, da se je to dogodilo za to, da jih Bog skusi; a oni, koji su pali u boju, da bi bili umrli i da budu ostali kod kće, jer da nitko neumre za to, što ga smrtno ranilo neprijateljski oružje, nego za to, što mu je bilo od vjeka sudjeno, onaj dan umrieti.

Ove i ovim slične rieči obrabriše na novo njegove sljedbenike tako, da se Koreiševci nisu uzdali, koristiti se javno svojom pobjedom, nego su mu potajno o glavi radili tako, da je imao dosta muke čuvati se, da gdje nezaglavi. Ali ta mu se muka nadomjestila tim, što mu se skoro za tim podalo više plemenah na granici Sirije; a to mu je nesamo povisilo ugled u očima njegovih sljedbenikah, nego i pružilo priliku, posegnuti i dalje svojom grabljivom rukom. Nekoj židovskoj naselbini, što ga nije htjela priznati za proroka, osvetio se tako grozno i nečovječno, da je na svoje oči dao njih osamsto živih pokopati u neku jamu. Na taj način, što od straha što dobre volje, svaki se je dan umnožavao broj njegovih privrženikah. Česa radi uplašeni Koreiševci, sakupe deset hiljadah momakah, pa udare na grad Medinu, da ga uzmu na juriš; ali Muhamed, ako nije bio prorok, bio je mudar i hrabar vojvoda, te jih je suzbio tako, da su se na sve strane razišli, i razpršili.

(Sljedeć će.)

Nešto o odgojivanju mladih mladiceah (voćakah).

Prijatelju poljodjelče! Nakanih ti prozboriti koju o voćarstvu, što mi se čini tim potrebitije, jer je ova gospodarstvena struka od našeg naroda, ako izvađiš gdjejkoga, vrlo zanemarena. —

To je razlog, s kojeg se, prijatelju, latih pera, da ti ovo nekoliko rieči odpošaljem preko časopisa „*Naše Sloge*“; nebi li ti sljedeć ove naputke procvale voćke ljepšim cvatom i urodile boljim plodom.

Bude li tako, postignuo sam svrhu, kojoj sam se posvetio naima: Materijno dobrostanje moga miloga Hrvatskoga roda slabim svojim perom podpomagati, dokle mi budu sile dosizale. — Toliko moradah reći, da me, prijatelju poljodjelče, dobro razumiš — a sada na posao!

Čim je sjemenje naših voćakah izniklo, tada je dužnost svakog naprednog voćara starat se (brinut se), da ovakove mlade mladice od vremena do vremena okapa i od svakojakog (raznog) korova (drača) plievi, pazeć, da ovakovim mladim mladiceam kakovu škodu (štetu) nenanese, to jest motikom iliti ma kojim vrtljarskim orudjem neozliedi (nerani). To okapanje i plievljenje neobhodno je koristno preko celog ljeta opetovati (ponavljati), da mladice

bolje u svom razvitku napreduju. Zatim je neophodno nužno (potrebno) te mladice čuvati od raznih elementarnih nepogodah, naime: od oluje, od hladnoće i od velike vrućine.

Što se pako zime tiče, to je dužnost svakog naprednog voćara mladice sa slamom i lišćem pokrivati, a naročito onda, kad neima snjega.

Druge godine pako moraš s mladamicami ovako postupati (kao što sam i sam sa dobrim uspjehom), naime: I ovog ljeta kao i prvog treba mladice od raznog korova (drača) plieviti, okapati, samo pazljivo, da nebi mlade žilice (korenje) ranio (ozliedio); s toga je neophodno potrebno za ovakov posao imati motičice, pošto je istimi vrlo lahko taj posao raditi.

Poslije ovog valja nastojati pri velikoj suši, da se te mladice višeputah zalievaju sa gnojnicom (s vodom izmješana) ili pako potočnom stajaćom vodom, a nipošto zdenčanom.

Napokon napominjem još i to, da se ovakove mladice čuvaju preko zime i proljeća od zecovah, kozah i od inog (drugog) blaga (marhe). — **Zato nepuščaj blaga u ovakovo mjesto!**

Čim su mladice navršile treću godinu, tada se izvade iz razsadjaka i na opredjeljeno mjesto presade. Mjesto, gdje se mladice presadjuju zove se: **rastilo** (rastilnica) ili **čjepiljnjak**.

Položaj ovakova rastila mora biti takav, da sunčani traci i vjetrotvi imaju dobar pristup; jer ima li razstilo takav pristup, zna, da će ti voćka do kasnije zdrava biti i množ godinah doživjeti.

Takodjer je dobro i to, da se razstilo ne utemeljuje ondje, gdje su velike močvare i bare (t. j. u nizinal); jer se u blizini močvarah rado hvata mahovina, a to je za drveće opasna bolest (vidi „*Našu Slogu*“ broj 24. god. VI.).

Zato treba uzeti takovo mjesto, koje je odciedito i položeno.

Zemlja naimo u razstilu nemora biti sasvim dobra, a tim manje nagnojena; jer zemlja po vrtu, u koju jih saditi namjeravamo, obično nije mastna, i tako poslije drva, koja su u bujnoj zemlji razstila napredovala, kad se u zločestiju zemlju presade, zakržljavaju ili obole.

Zato umni voćari preporučuju što toplije svim naprednim voćarom to, da je uvijek bolje, da rasadnice iz rasadnjaka izvadjene u bolju zemlju presadjene budu, nego što je ona u rasadnjaku bila; ali zato ipak zločesta zemlja nesmiije biti tako, da u njoj nemogu mladice uspjevati, jer bi u takovoj zemlji drveće odveć sporo raslo, a i rano bi plod dalo; ali svakako zemlja mora sipka i rahla biti, da se stabalce može lakše ubokoreniti.

Najzgodnije i najbolje vrijeme za presadjivanje mladica iz razsadjaka u rastilo, jest jesen, jerbo preko zime se dobre ubokorene, te mogu u proljeću odmah rasti i već se mogu oplemeniti i kalamiti.

Nekoji voćari doduše preporučuju presadjivati mladice u proljeće i navadjaju razlog, da bi jesenskim presadjenicam zima naškodila.

Ja sam jedno i drugo pokušio, ali sam izkusio, da su mladice presadjene u jeseni mnogo bolje i sigurnije za buduću naraštaj; **zato preporučujem što toplije jesensko presadjivanje.**

Svaki napredni voćar treba da pazi još i na to, naime: da se otrulo (gujilo) korenje skreše; a veliko i srednje, kao i ostalo maleno, treba malo privozati i dobro paziti, da sva zemlja od žilah (korenja) neodpadne.

Zatim pri sadjenju opozorujem *vriedne voćare* i na tu opazku, da se mladice malko dublje zasade nego li su bile u rasadnjaku, jerbo se često puti dogadja, da se zemlja gornja zlegne donjoj t. j. žilam.

Ovakove mladice sade se na tri stope daleko jedna od druge i to u redove ovako:

- a	- b		- a	- b
		ili u nakrast ovako	- c	- c
	- c		- d	- d

nu najbolje je u redove saditi.

Pri koncu mi je još i to napomenuti, da se zasadjeno rastilo mora preko godine triput okopati motikom, i plieviti od raznog korova.

Nekoji naimo voćari preporučuju mladice prije zime okopati, i to pri suhu vremenu, a to iz dva zazloga, naime: da mogu doći u zemlju bez ikakve zaprieke sunčani traci i kiselik; a drugo da se od trave — kako rekoh — čisto drži.

Dragi prijatelju poljodjelče, za sada budi dosta, pak mi ostaj zdrav i sretan, dok ti opet štogodj ne upišem.

Tvoj iskreni prijatelj

U Pribiću mjeseca lipnja 1876.

N. Vežić, Drnišanin.

Medju glavna pravila (regule) valjana gospodarstva spada, da skrbiš namaknuti što moguće više prema trojnoj potrebi krme, i to što bolje i što pitnije (hranivije). Tko toga ne čini, nemože se brojiti medju umne i marljive gospodare.

Koga oskudica (pomanjkanje) krme nije opametila, taj borami ne vriedi da ima pedalj sjenokoše. Zato treba sve sile skupiti i napregnuti, da se do Ivanja pokose livade, na kojih hoćeš da dobiješ i otave, te da sieno valjano spremiš.

Obično nigdje se tako nemarno nepostupa, kao kod spremanja krme i žetve. Biva često, da gospodari gubivaju kod spremanja siena na hranivosti četvrtu ili treću stranu, dakle kod 100 centi siena 25 da 32¹/₂ cente, a to zato, što prekasno kose, kada im već prezori trava. Sbog zle košnje, nemarna zubljanja, i sušenja često se gubiva na kolikoći 15 do 17 stranah, to jest kod 100 centi gubiva se 6²/₃ da 8¹/₆ cente krme. To je vjere strahoviti kvar, koji se gospodaru nanaša samom nemarnošću.

Da se tolikomu kvaru izbjegne, treba kositi kada je većina travah procvala, a nipošto čekati dok sazori jer ćeš inače slabe hranivosti krmu dobiti, kako gore rekoh, dobit ćeš gotovu slamu i šibanje; i ako li ga bude više neće valjati. Kasnom košnjom nanaša se kvar otavi, dozrela trača neće više potjerati, na po zreloj sahnut će travni podanak pak će slaba otava porasti.

Kada košiš, kosi kako valja, a ne ciepaš. Kosa imade ravno teći po plošini livade, da se trava do podanka jednako sa obijuh krajevah odreže, a ne da ostane pod odkosi na šaku visoka trava neodrezana. Tim se mnogo gubiva, te se takav nemar ne može koscu oprostiti.

Kod sušitbe treba pazljivo biti, da ti krma bud rosa ili kiša neizpare jer će ju kao izlužiti, te sav tek izgubiti. A niti odviše nesmiješ prevraćati trave, da se ne presuši, jer će ti sitnije čestice (dieli) trave zgorjeti, te se oruljiti, i najbolje čestice, kao što je sitno lišće i zametei cvieta propasti, a ostat ti šibarje koje opet većinom neće dospjeti da se valjano prosuši.

Suši dakle pametno, ili samo po jedanput prevrći odkose, pa je odmah pod večer spremi u kupiće. Ili čim si odkose raztepao te je trava na po povehnula, a ti ju u malene kupiće spravi, te nastoj da se u kupićih prosuši, od kupića možeš načiniti plastove, u plastovih će se posle ako li ju samo malko razbacaš, da ju sunce ogrije ili vjetar propuhne sva se jednako osušiti, bez da se rulji i što propadne.

Na zubljače (grablje) imaj osobitu pazku, nemarnim, nečistim zubljanjem velik ti se kvar nanosi. Dva zuba od zubače imadu vazda teći po plošini jar pozubljanjoj, a ostali tekak po nepozubljanjoj. Zubljač neka nikada više ne zahvaća prostora ubačama, nego toliko, koliko na čisto njima potegnuti može. Zubače imadu koso teći, a ne da se vuku po livadi kao drljača, zato se imadu čvrstvo u ruci držati i na kratko.

Imao bi vam ja dragi seljaci! još i mnogo toga reći o kositbi i sušitbi trave, koliko vam pazke tuj treba, ali prostor lista nedopušta; zato moram vam samo najpotrebnija u kratko pripomenuti. Doći će vrijeme, kada ću Vas potpunije o tom poslu poučiti. Držite se sada bar toga kratkog naputka, pak nećete opet toliko kvarovati koliko dosada.

Pripominjem: košnja odmah iza kiše, za rose ili kada rominja dažd, a nije se bojati u ostalom ružna vremena, jako je probitačna i korisna. Isto tako kosi i djetelju, koju kaniš za krmu pospremiti, i to za evatnje. Suši djetelju pametno, ili na odkosik, da ju samo prevrneš, ili na rahlih kupićih, najbolje ćeš uraditi, budeš li ju sušio na kozlu, ili pako na kozlicah. (Gosp. List.)

Imenik društvenikah

BRATOVŠČINE HRVATSKIH LJUDI U ISTRI.

Krapac Ivan župnik Svetički f. 1, Repar Niko župnik Ostrčki f. 1, Radočaj Janko župnik Kamanjski f. 1, Sopčić Mio župnik Zakanjski f. 1, Stišćak Ivan kapelan Trški f. 1, Lukšić Tomo sudac Ozaljski f. 1, Raškoj Vjekoslav, bilježnik u Ozlju f. 1, Ižo Leitner, posjednik u Ozlju f. 1, M. Marković podjasprić u Ozlju f. 1, Živković Josip nar. učitelj u Ozlju f. 1.

Bratovšćinsko izvješće.

Dne 18. maja je držao odbor Bratovšćine sjednicu, u kojoj je imao odlučiti, komu će i koliko podieliti podpore od raspisane svote od 150 f.

Prijavilo se ukupno 7 prosioćah, nu odbor odlučio samo petorici dopitati traženu podporu, naime:

Antunu Salaru iz Staroga Pazina, učenicu VI. razreda u Pazinu 20 for.;

Josipu Roža, iz Žminja, učeniku I. razreda u Pazinu, 35 for.;
 Ivanu Jelincić iz Voloskoga, učeniku II. razreda u Pazinu,
 30 for.;
 Antunu Franki-u iz Omišlja, učeniku VIII. razreda na Rieci,
 35 for.;
 Petru Bonifačiću iz Baške, učeniku III. razreda u Senju 30 for.;
 Odbor je odlučio, da može posve u redu i točnosti držat
 račune, poslati svakomu povjereniku posebni naputak, što Vam ga
 ovdje šaljem da ga objavite.
 Odbor odlučio je nadalje u prvom redu, da se čim prije za-
 hvali Nj. Veličanstvo na poslanih mu 300 for. za svrhe društva.
 U Kastvu 31. svibnja 1876.

E. Jelusić, tajnik Bratovštine.

Naputak povjerenikom „Bratovštine hrv. ljudi u Istri“ za obavljanje društvenih posalah.

1. *Zadaća društvenih povjerenikah.* Zadaća društvenih povjere-
 nikah jest: izticanjem plemenite društvene svrhe društvu čim više
 članovah pribavljati, prineske godišnje svako ljeto u napred točno
 od pojedinih članovah, u njihovom kotaru prebivajućih, pobirati
 te društvenom odboru čim prije dostavljati.

2. *Izkaz članovah svakog pojedinog kotara.* Svaki povjerenik
 dobiti će početkom svakoga ljeta od odbora izkaz članovah druž-
 tvenih, prebivajućih u njegovom kotaru, sa naznakom godišnjega
 prineska, koga valja pobrati.

3. *Upis uplate godišnjega prineska i namira.* Svaki izkaz
 sadržavati će potrebite rubrike i biti će mu privit arak tiskanah
 namirah, koje će povjerenik po uplati godišnjega prineska izpuniti,
 potpisati i članu uručiti. Uplatu prineska ima povjerenik u izkazu
 zabilježiti, a član uplatu vlastoručno potpisom potvrditi.

4. *Odprema novacah.* Povjerenici slati će uplaćene prineske,
 kako dostignu 10 for. poštovnom Naputnicom, a gdje nema pri-
 like za Naputnice, običnom poštom kao novec odboru, frankiravši
 i Naputnicu i pisma na račun društva, te će čuvati predatnice
 (recepisse) do godišnjega obračuna, kao računska pokrivala.

5. *Zaključak i odaslanje izkazah.* Mjesec dana prije izmaka
 godine zaključiti će izkaze, naznačiv u istih svotu poslanu odboru
 potpisati vlastoručno i odpraviti skupa sa preostalimi namirami
 odboru, pridržav si prepis za slučaj, ako bi se izvornik na pošti
 izgubio.

6. *Ulanjžba uplata u knjigu računa.* Kako odbor primi po-
 jedine zaglavljene izkaze, prisposobiti će iste sa svotami primlje-
 nim od pojedinoga povjerenika, koje će zabilježene imati u zato
 vodjenoj knjizi, i pronašav je u redu, uknjiziti će iznose pojedinih
 članovah u knjigu računah imenice vodjenu, ubilježiti u izkaze čla-
 nak računske knjige, i odaslati povjereniku namiru vrhu svih iz-
 nosah, od istoga tečajem ciele godine primljenih, skupa sa izkazi
 i namirami za buduće ljeto. Zaglavljeni izkazi ostaju kod odbora
 kao računski dokazi.

7. *Prenos zaostatakah.* Ako bi koji član godišnim prinosom
 u zaostatku ostao, to se taj zaostatak u dotični izkaz buduće go-
 dine prenaša.

8. *Ubilježnje novih članovah.* Nove članove, koji se kod po-
 jedinih povjerenikah za upis prijave, upisati će dotični povjerenik
 u izkaz, dodav svakomu pod imenom i dan upisa.

Iz priposlanih po povjerenicah izkazah saznati će odbor na
 svršetku svake godine i nove članove upisane tečajem godine; te
 će za iste prijavnice po predsjedniku i tajniku potpisane izdati,
 i povjerenikom skupa sa godšnjom namirom poslati, da je novim
 članovom uruče.

Za one članove, koji pojedine svote jedan put za sve uplate
 neizdaju se prijavnice.

9. *Preporučenje se najtoplije promicanje društvene koristi*
 revnosti gospode povjerenikah, za koju će ih narod blagoslav-
 ljati, a Bog im trud naplatiti.

U Kastvu mjeseca svibnja 1876.

FRANINA I JURINA.

Fr. Kadi si to bival toliko vremena?
 Ju. Nigde bival, nego putoval?
 Fr. Kuda?
 Ju. Po našoj presrećnoj Istri.
 Fr. Za kakovim poslom?
 Ju. Da vidim kakove su škole
 Fr. Pa kakove su? — Dobre?
 Ju. Aj bi bile bolje, du jih ni.
 Fr. Zač?

Ju. Ač bi manje koštale, a deca bi svejedno znala ono, ča i sad.

Fr. Ča?
 Ju. Niš.
 Fr. Niš?
 Ju. Niš!
 Fr. Ma, dragi ti, ča j' tomu krivo no?
 Ju. Ja znam ča, al nemarim reč.
 Fr. Zač?
 Ju. Ač ni komu!
 Fr. Zač ne?
 Ju. Ač slepi nevide, a glubi nečuju!

Književne viesti.

Slovi primorske tiskare u Kraljevici izišla je knjižica pod
 imenom *Basne* prekjrojene poglavito za *Hrvatski puk u Istri*.
 Mi netrebamo, da nudimo našem u Istri puku tu knjižicu, jer, mu
 ju je evo ponudio sam pisac, napisavši ju u prvom redu baš za
 njega. Mi hoćemo reći samo to, da se spomenuta knjižica čita
 neobično lahko i rado, kako su se naime čitale lahko i rado *Basne*,
 što su ono izlazile u *Našoj Slogi* jer nam je dodati, da je to onaj
 isti pisac i one iste *Basne*, samo, što su lakomije, buduć jih mnogo
 više. Tko jih je dakle rad imati, neka se obrati na kojigod knji-
 žaru; ciena im nemože biti manja nego jest, jer nekoštaju nego
 samih 10 novčićah.

Kratak nauk o voćarstvu jest knjiga, što ju napisao za
 puk Franjo Stepacek, urednik „Pučkoga Prijatelja“, te što je
 izišla ovih danah u Varaždinu tiskom tiskom Platzera. Zadržaj razjas-
 njuja 32 slike. Ta knjiga, bez koje nebi smio biti nijedan pravi
 ljubitelj i gojitelj voćakah stoji samih 40 novčićah.

Tiskom i nakladom H. Lusteru u Senju ugledao je bijeli
 sviet: I. svezak *Izabranih Novelah* od H. Zschokke-a pohrva-
 ćenih od Josipa Valentića. Izašaoće tih *Novelah* bilo je predna-
 viesteno i u ovom našem listu, pa ono im jih sad onim, koji su
 im se radovali, poznavajući možebit po glasu preizvrstno pero,
 što jih je izvorom pisao u njemačkom jeziku.

Poziv na predplatu.

Pučki Spisi M. Pavlinovića. Zadar. Tiskom „Naradnoga Lista“
 1876. — Jedan svezak od 600 stranah od prilike, u 8 i — Ciena
 knjige flor. 1.50.

Pučki Spisi, ovo je naslov četvrtoj knjizi, što dariva svom
 narodu naš poznati književnik Mihovio Pavlinović kojom on, novim
 oblikom i poznatom njegovom samoniklicom u jeziku, crta razne
 dobe narodne povjestnice, razglaba i tumači ona visoka i životna
 načela, kojano su jedino podobna da u našem puku probude narodnu
 samosviest, da ga potaknu na štovanje sama sebe, na ozbiljan rad,
 i tim da ga spase.

Da to postigne, Pavlinović otvara djedinske grobove, izazivlje
 mrtve kosti da u njih omladina naša štije svoju prošlost i častnu
 i krvavu, te da nagadja budućnost i trudnu i slavnu. I povjestnica
 i razgovor, od Bara do Raba i gori još dalje do Drine i do Save,
 pa do Dunava i do Timoka, sve na sgođe govori i neć. Kroz raz-
 pršane odlomke povlači se jedna jedita nit, a ta je istina na pravac,
 i na opravdane težnje naroda. Mladeži i pučki nećelji, latite se
 ove knjige, koja, pod čednim naslovom, mnogo će vam misao iz-
 kresati, mnogu plemenitu čut uzbuditi, i učinit vas sve to sposo-
 bnije, da svoje uzvišeno zvanje u svom puku vršite.

Obznanić nam je, da odlomak starostavnih knjigah crnogorskih,
 tiskan je kao što je bio u „Orliću“ priobćen, ćirilicom; a uz „Poljica“
 i „Krku“ stoje dva liepa drvoreza: jedan predstavlja zadnjega
 kneza poljičkoga s kćeri i sa slugom, a jedan hrvatskoga konjanika
 iz Petrovapolja.

Tiskarna „Naradnoga Lista“ osobito se dići, što more ovaku
 knjigu ponuditi, uz najjeftiniju cieniu.

U Zadru, na Cvjetnicu 1876.

Za tiskarnu „Naradnoga Lista“
 Juraj Blankini.

SVAŠTA PONEŠTO.

Muhamedova haljina. Uz zelenu zastavu čuva se u Carigradu i
 Muhamedova haljina, zamotana u pedćet obojakah od teške svile.
 Ta haljina uz veliku svećanost razmataju svake godine dne pet-
 naestoga mjeseca Ramadana, kad Turci poste od zore do mraka
 pak ju podnose carskomu dvoru, da ju ećeljuje na utjehu svojih
 pravovjernih podanikah. Poslje svakoga poljubca, veliki carski

konjušnik otare haljinu tanahnim prtenim rubcem, kojega zatim presretni cjelovatelj shrani i drži kao najdražu i najmiliju uspomenu. Po svečanosti cjelovani okraj haljine operu u velikoj srebrnoj posudi, a onu vodu sprave u malene staklenice, što se zapečaćene razaslažu carskim knezovom i prvim carigradskim velikašem i dostojanstvenikom, koji nosca kod primanja bogato daruju. Pa kako su praznovjerni, ako i knezovi i velikaši, na večer pre nego će večerati, uliju po koji kap onih sperinah u kupicu vode, da što pobožnije prekinu onaj dan svoj težki turski post. Ta ista gospoda drže izviše, da one sperine brane kuću od bolesti i požara!

Pravo junačтво. Čita se po novinah, da se negdje na francusko-talijanskih željeznica odvalio komad stiene te dokotrijao na kolotečine uprav u onaj čas, kad je s druge strane banuo željeznički vlak, da u svojoj neizmjernej hitrini naleti na tu zapreku, pa da se prevrne i zakotura u neku propadinu sa sto i sto nesretnih putnika, od kojih neki ni cigli jedan živ ostao. Još koji časak, pa je nesreća gotova. Taj žalostni prizor gledaše s užasom hrpa težakah, što su nešto kraj ceste popravljali. Kad se eno jedan od njih zaleti na kolotečine, viknuv iz svega glasa, svojim strepećim drugovom: Molite Boga za mene pokojnika i skrbite za moju udovicu i za moje sirote! Izustiv te riječi, odstrani u tren oka onaj kobni kamen, a vlak sretno projuri svojim putem, ali uspored smota i njega te sgnječi tako, da je u isti čas bio živ i mrtav! Zar to nije pravo junačтво te prava nesebična ljubav svojega iskrnjega?

Različite viesti.

* **Svetotajsto Potvrđenja** će naš Presvjetli g. Biskup, počamši koncem tek. mjeseca, dieliti u sljedećih mjestih i sljedećim redom: 19 i 20 Junija u Koprnu; — 25 Junija u Kubeđu; — 26 Junija u Movažu; — 27 Junija u Sočergu; — 28 i 29 Junija u Buzetu; — 30 Junija na Zdrenju; — 1. Julija u Sovinjaku; — 2. Julija na Vrhju; — 3. Julija u Draguču; — 4. Julija u Grimaldi; — 5. Julija u Cerovlju; — 6. Julija u Novakih; — 7. Julija u Gologorici; — 8 i 9 Julija u Čepiću; — 10 Julija u Šumberu; — 11 Julija u Kršćanu; — 12 Julija u Kozljaku; — 13 Julija u Sušnjevcu; — 14 Julija na Brdu; — 15 Julija u Krbunah; — 16 Julija na Pazu; — 17 Julija u Boljunu; — 18 Julija na Vranji; — 19 Julija u Dolenjojvasi; — 20 Julija na Humu; — 21 i 22 Julija u Roču; — 23 i 24 Julija na Lanišću; 25 Julija na Munah; — 26 Julija u Hrušici; — 27 Julija u Goleu.

* **Njegova svetost, Papa Pio IX.**, koji je dne 13. svibnja tek. godine svršio 85. godinu života, slaviti će dne 17. lipnja, to jest sutra, nastupak četvrte desetgodišnjice svoga izbora za Papu, a 21. lipnja svoje krunitbe. Po svem širokom svijetu katoličanski će svijet proslaviti dostojno taj dan, jer je u ovako metežnih vremena, kao što su naša, prava providnost Božja ta dugovječnost zastupnika, jameca i čuvara katoličkog jedinstva, tog prvog i najčvršćeg znaka prave crkve Isukrstove. Neka ga Bog živi, kriepi i hrabri!

* **Razbojničтво.** Blizu Vodnjana u Istri je dne 12. dvanaestoro okrabanjanah razbojnikah napalo i porobilo c. k. brzovoz, što između Trsta i Pule vozi pisma, novce i putnike. Sprovoditelj brzovoza ostao je ustrijeljen, a otimačina da iznosi 2,000 f. Čuje se, da su nekogi tih lupežah već uhvaćeni.

* **Holzghetan**, skupni ministar financijah, umro je u Beču dne 13. od kopi u 66. g. svojeg vieka.

* **Sprovođ Palackoga** u Pragu bio je sjajan i veličanstven što ikad ikogi. Kažu, da ga je sprovadjalo 60,000 licah, a lies da mu je kitilo 500 vianacah.

* **Iz Dubrovnika** dolaze žalostni glasi, da je tamo zaredio tif među bjegunci tako, da ubogi ljudi padaju kao snopi, a tomu da je kriv glad i nevolja, što ju trpe, odkad im se uzkratila pomoć od naše države. Bože mili, zar nisu ono naša braća, pa zar se neozimlje i naš trud i muka u državne blagajne?

* **Iz Crnegore** se čuje, da su tamo zatvorili škole i odaljili strance, kao da će sutra rat buknuti.

* **Magjari i kršćanstvo.** Magjari hoće dakle na svu silu, da odciepe hrvatsko Medjumurje od zagrebačke, pa da ga pridruže nekoj magjarskoj prekodravskoj biskupiji najbrže za to, da i tamo njihovi kapelani navješćuju magjarski rieč božju, kao onomadne u Bajmaku, naime revolverom u ruci. Sto bi rekao na to, da uštane iz groba, sveti Stjepan, njihov apustolski kralj, znamo; pa se tvrdo ušamo, da će to isto reći i rimska stolica, kojoj je prva dužnost skrbiti, da se kršćanskomu nauku nastavljaju nikakve zapreke.

* **Izložba crkvenih opravah.** Evo kakvoće i kolikovoće spravah izloženih u Sakrestiji Crkve Sv. Antuna staroga od dobrotvornoga društva pod imenom „La Pia Unione“: Plaćevah (piviali) bielih 4, ljubičasta kolura 1; pianctah 11 bieloga, 8 crvenoga, 5 ljubičasta, 3 zelena, 6 crnoga kolura; oplećnikah (veli omerali) za sv. blagoslov 12; dvoličnih štolah za sv. krat 14; misnih košuljah 13; roketah 13; naglavnikah (amitti) 47; kapićah za pikside 10; predstoraćah (antipendijah) 12; korporalah 70, otiraćićah (purificatorii) 96; obrusićah (manutergi) 60; palah 36; pojasah 24; buršah za pričest 8; buršah za sv. ulje 10; piksida 1; ostensorijah 1; propelo 1; moćnica 1; posudice za sv. ulje dvie; biela Stola 1; misalah 7 (dva za misu mrtvih) obrednikah iliti ritualah 5. Od 27 Aprila 1875, kad bi zatvorena 4. izložba, sve do 3. t. m. gori spomenuto društvo je dobilo u blagajnu 1328 f. 86 novč., i u isto doba je potrošilo 1284 f. 82 n. Od 1. dneva toga dobrotvornoga utemeljenja sve do 3. t. m. je dobilo u blagajnu 6708 f. 65 n., a potrošilo 6322 f. 11. novč. ostaje dakle imetak od 386 f. 54. novč. U svoje vrijeme ćemo javiti koje crkve i koliko su svaka crkvenih spravah dobile.

* **Sultana Abdul-Azisa** neima više! Turci kažu, da se je sam umorio, prestrigav si žile na rukama, što da svjedoče devetnaest liečnikah, koji su ga po smrti navlaš ogledali. Nego turski zakon kaže, da dva Kalifa nesmiju biti zajedno živa. Za to svijet u obće nevjerojuje Turkom, već drži, da su ga zagušili u onaj čas, kad se nasljednikom mu proglasio sadašnji Sultan i Kalif, Murat V. Kažu, da su za njim našli 100 milijunah franakah, što je on čuvao za sebe, dočim za vojsku da nije htio dati ni probijene pare, pa je ovo sad ne samo bez novacah, nego i bez glave. Čuje se, da mu je umrla i mati i jedan sin i žena, a bivši mu ministar Mahmud-Paša da je prognan iz Turske, to da je prispio ranjen u Odesu. Zar nisu ovo baš turske novosti?!

* **Murad V.**, novi Sultan iliti Car turski, bio je prošlih danah svečano namješčen po turskom obredu. Kod tog obreda ili ceremonije jest to najznamenitije, da mora svaki novi Sultan obećati Šeik-UI-Izlamu, to jest, velikomu turskomu svećeniku, da će iztribiti sa svieta krst i kršćanstvo, a mjesto njega usaditi i utvrditi muhamedanstvo. Do nazad pedeset godinah pitao bi tom prigodom Šeik-UI-Izlam novoga Sultana, da gdje će se do skora opet viditi na onako svečan način: našto bi novi Sultan odgovorio, da kod sv. Petra u Rimu kod crkvenog kokota iliti pieveca, to jest kod Pape, kojega Turci zovu tako, što misle, da je odjeven u crvene haljine. Ali ako su Turci taj dio obreda i ispustili, oni bi to ipak i danas učinili da mogu; jer ne samo što tako govori turska prostacina, nego su prošlih danah i neke carigradske Novine javno pisale, da Turci nisu još pozabili puta u Beč. Dakle, još im uvijek maji pred očima sveta dužnost, utamaniti i zatrti kršćanstvo! Pa eto s takvimi ljudji druguje sad Engleska, takve ljude zagovaraju i brane u Delegacijah naši zastupnici i naš ministar vanjskih posalah! Što bi na to rekli stari austrijski junaci, koji su pali u tolikih turskih bojevih, da danas ustanu od mrtvih?!

➡ Poziv na predplatu. ⬅

Početkom dojučega Julija nastaje drugo poluljetje, zato pozivamo i opet naš narod; neka se predbroji na ovaj pučki list; a predbrojnice, koji nisu platili za cijelu godinu, molimo, neka što prije učine svoju dužnost, da možemo bez skrbi i straha uređivati list.

U Trstu 16. Junija 1876.

Uredništvo.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 1—16 Junija 1876.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Carski dukati (ceekini)	5.66	5.69	5.71	—	—	5.72	5.70	5.71	5.74	5.72	—	5.67	5.68	5.69	—	—
Napolooni	9.65	9.68	9.69 $\frac{1}{2}$	—	—	9.68	9.68	9.68	9.69	9.65 $\frac{1}{2}$	—	9.50 $\frac{1}{2}$	9.60	9.60	—	—
Lire Ingleske	12.08	12.11	12.12	—	—	12.15	12.14	12.14	12.18	12.13	—	12.05	12.05	12.0 $\frac{1}{2}$	—	—
Srebro prid (aggio)	103.25	103.75	103.65	—	—	103.75	103.60	103.65	103.50	103.35	—	103.—	103.—	103.—	—	—